

zována z vadné povahy silostroje, nebo ze zvláštního způsobu jeho výkonu. Žalobkyně tvrdí, že když chtěla z autobusu vystoupiti, uklouzla na jeho kluzké podlaze, poněvadž do autobusu nastupující cestující nanosili mnoho sněhu. Žalovaný namítl, že na podlaze autobusu byly položeny dřevěné mříže, aby cestující nemohli uklouznouti, že toto vnitřní zařízení autobusu bylo v tom stavu, v jakém byl vůz dodán továrnou, a že vnitřní zařízení to nepatří k provozním opatřením autobusu, za které by majitel autobusu odpovídal. V rozhodnutí č. 13264 Sb. n. s., na něž se odkazuje, bylo vyloženo, že o provoz ve smyslu § 1 autom. zák. jde tehda, jsou-li síly určené k pohonu silostroje v činnosti, třebas by se silostroj nepohyboval. Přerušil-li autobus na chvíli v zastávce jízdu, aby z něho cestující vystoupili nebo do něho nastoupili, nebyl tím jeho provoz přerušen. V souzeném případě nebylo sice zjištěno, byl-li chod motoru při zastavení ve stanici E. zastaven a zůstaly-li síly určené k jeho pohonu v činnosti, než toho v souzeném případě ani není třeba, poněvadž z věci samé je zřejmé, že přerušením jízdy na zastávce nebyl provoz sám přerušen, když cestující z autobusu vystupovali. Jest tedy zkoumati, zda škodná událost v souzeném případě byla v příčinné souvislosti s provozem autobusu, totiž s jeho vadnou povahou, nebo se zvláštním způsobem jeho výkonu. Není pochybné, že škodná událost, totiž sklouznutí na podlaze autobusu pro nanesený sníh kluzké nebo na dřevěné mříži tam položené, nastala následkem vadné povahy autobusu, neboť tím jest míněna vadná povaha jízdniému silostrojovi vlastní, to jest jeho technicky vadná povaha. Že žalobkynin úraz není v souzeném případě v příčinné souvislosti ani se zvláštním způsobem výkonu autobusu, vysvítá z toho, že zvláštní způsob výkonu silostroje záleží v tom, že je poháněn živelní silou. V souzeném případě netřeba ani řešiti otázku, zda dřevěná mříž v autobusu patří k jeho vnitřnímu zařízení, poněvadž by zařízení to musilo býti vadné, aby nastala odpovědnost provozovatele jízdy podle automobilového zákona, což však v souzeném případě zjištěno nebylo. Nárok žalobní, pokud jej lze opřítí o ustanovení automobilového zákona, není tedy odůvodněn. Pokud by jej bylo posuzovati podle předpisů práva občanského, bylo na žalobkyni, aby tvrdila a prokázala zavinění žalovaného. Přednes žalobkynin v tom směru však nestačí, aby se jím soudy mohly blíže zabývati, jak na to správně poukázal již prvý soud.

Čís. 16109.

Ustanovení o koupi na zkoušku (§§ 1080 až 1083 obč. zák.) a o správě (§§ 922 a násl. obč. zák.) nelze užití tam, kde nejde ani o libovůli kupce, že zboží schválí, ani o vlastnosti věci, nýbrž o smlouvu uzavřenou pod určitou výminkou.

Došlo-li ke kupní smlouvě mlátičky pod podmínkou, že stroj bude řádně fungovati při vyzkoušení na pohon traktorem kupitelovým, zrušuje se smlouva nesplněním výminky a sluší uvéstí všechno v předešlý stav.

Úroky z prodlení jest přisouditi žalobci podle předpisů §§ 1437, 329 až 338 obč. zák. a § 1333 obč. zák. (zák. č. 77/1885 ř. z.).

(Rozh. ze dne 19. května 1937, Rv I 2150/35.)

Žalobkyně se na žalovaném domáhá zaplacení částky 13.567 Kč s 6% úroky z částky 13.000 Kč od 1. dubna 1933 a z částky 567 Kč od 1. srpna 1933, t. j. vrácení 13.000 Kč s přísl., jež vyplatila žalovanému za mlátičku koupenou pod podmínkou, že mlátička ta bude na velkostatku patřícím žalobkyni správně fungovati, což se nesplnilo, a náhrady dovozného 467 Kč s přísl. **N i ž š í s o u d y**, zjistivše, že žalobkyně koupila od žalovaného mlátičku za 13.000 Kč pod podmínkou, že tam bude vyzkoušena na pohon jejím traktorem, že žalobkyně vyplatila kupní cenu dne 13. března 1933, že nejpozději dne 14. července 1933 byla mlátička žalobkyni odevzdána a že dne 17. srpna 1933 bylo zjištěno při mlácení žita na velkostatku žalobkyně, že mlátička ta slámu nevyhazuje, zrní zůstává v klasech a mlátička se stává provozu neschopnou a že ji proto dala žalobkyně žalovanému k dispozici, žalobu zamítly, **o d v o l a c í s o u d z** těchto **d ů v o d ů**: Nelze souhlasiti s názorem zastávaným žalobkyní, že se koupě mlátičky stala pod výminkou »určitou« — žalobkyně má patrně na mysli podmínku odkládací —, a že proto nemůže před jejím splněním kupní smlouva nabýti účinnosti. Poněvadž šlo o mlátičku, která byla žalobkyni odevzdána nejpozději 14. července 1933, tedy v době žní, nelze míti za to, že ji bylo ponecháno na vůli, kdy chce mlátičku vyzkoušeti. Třeba proto přisvědčiti názoru prvního soudu, že šlo o typickou koupí na zkoušku podle § 1080 obč. zák., při níž, nebyla-li zkušební doba určena úmluvou, platí při movitých věcech lhůta třídní, v níž musí se kupující rozhodnouti, zda koupí neschvaluje, sice jinak jest ze smlouvy té zavázán (§ 1082 obč. zák.). Poněvadž se žalobkyně nevyjádřila ve lhůtě do 17. července 1933, stala se kupní smlouva perfektní a žaloba právem byla soudem prvním již z tohoto důvodu zamítnuta. Než i kdyby šlo o žalobu ze správy, měla býti podána do šesti měsíců ode dne dodání věci (§ 933 obč. zák.). Ježto však stalo se tak až 18. ledna 1934, tedy již po zákonné lhůtě, zamítl i z toho důvodu první soud žalobu právem.

N e j v y š š í s o u d vyhověl žalobě co do částky 13.567 Kč s 5% úroky od 24. ledna 1934 proti tomu, že žalobkyně vydá žalovanému mlátičku, kterou prodal žalobkyni, jinak dovolání nevyhověl.

D ů v o d y:

Oba nižší soudy žalobu zamítly, posoudivše věc jako koupí na zkoušku (§ 1080 až 1083 obč. zák.) a podle ustanovení o správě (§§ 923, 933 obč. zák.). Avšak o koupí na zkoušku nejde, neboť koupě na zkoušku (§ 1080 obč. zák.) jest závislá na libovůli kupce, že zboží schválí. V souzeném případě nebyla však koupě mlátičky závislá na libovůli žalobkyně, ale na podmínce, že mlátička při vyzkoušení na pohon traktorem žalobkyniným bude řádně fungovati. Ostatně žalovaný před procesním soudem ani netvrdil, že šlo o koupí na zkoušku. Věc nespadá ani pod ustanovení o správě (§§ 922, 923 obč. zák.), neboť závazky ze správy vzejdou, nemá-li smluvní předmět vlastnosti smluvených nebo takových, které obvykle při věci bývají, tedy předpokladem závazku ze správy jsou vlastnosti věci samé. V souzeném případě však bylo pod-

mínkou smlouvy, že mlátička bude řádně fungovati při vyzkoušení na pohon traktorem žalobkyně, jehož chtěla užívati k mlácení mlátičkou. Nešlo tedy pouze o vymíněné vlastnosti mlátičky samé, nýbrž o to, aby řádně fungovala při pohonu strojem jiným. Ustanovení §§ 922 a 923 obč. zák., která mluví o »vymíněných« vlastnostech, netýkají se případů uzavření smlouvy pod určitou výminkou (srv. rozh. Gl. U. n. ř. č. 3563), kdy není možno užiti předpisů o závazcích ze správy. Ježto byla smlouva v souzené věci uzavřena pod skutečnou výminkou (podmínkou), že mlátička ta při pohonu traktorem žalobkyně bude řádně fungovati, pak nesplněním řečené výminky byla smlouva zrušena. Na věci nic nemění, že nesplnění výminky bylo zjištěno až v srpnu, neboť podle povahy polního hospodářství mohlo se tak státi až v době řádné sklizně a nebylo namítáno, že se tak mohlo státi dříve. Sluší proto zásadně všechno uvéstí v předešlý stav a jsou oprávněny nároky z obohacení (§§ 877, 1235 obč. zák.), které se promlčují ve 30 letech (§ 1479 obč. zák.) Jest tedy žalovaný povinen vrátiti žalobkyni kupní cenu mlátičky s dovozným proti vrácení mlátičky. Výše dovozného popřena nebyla a pouhé popření žalobního děje nestačí, nýbrž je potřebí tu kterou námitku uplatniti. Co do požadovaných úroků platí tu předpisy o obohacení resp. o bezelstném nebo obmyslném držiteli (§§ 1437, 329 až 338 obč. zák.). Proto byly žalobkyni přisouzeny 5% úroky od doručení žaloby (§§ 338 a 1437 obč. zák.). Co do dalších úroků z 13.000 Kč od 1. dubna 1933 a z 567 Kč od 1. srpna 1933 bylo žalobu zamítnouti pro nedostatek příslušných ustanovení a rovněž nebylo přisouzeno další 1% požadovaných úroků, ježto nešlo o obchod.

Čís. 16110.

I. Poskytuje-li skutkový přednes stran v první stolici podklad pro užití předpisu § 23, odst. 3, konk. ř., lze posuzovati věc s hlediska řečeného předpisu, třebaže nebyl výslovně uplatňován.

II. Došlo-li mezi stavebním družstvem a jeho členem k ujednání, že člen bude platiti střádalské částky v určité výši a že mu bude svého času poskytnuta zápůjčka, přestává býti povinen platiti sjednané částky, octlo-li se družstvo v takovém majetkovém stavu, že je jisto, že není a nebude s to zápůjčku poskytnouti na př., byl-li prohlášen na jmění družstva konkurs.

(Rozh. ze dne 19. května 1937, Rv I 784/37.)

Žalující správce konkursní podstaty stavebního společenstva (družstva) »H.« se domáhá na žalovaném členovi uvedeného družstva, na jehož jmění byl prohlášen dne 18. února 1936 konkurs, zaplacení 1.268 Kč 50 h s přísl., a to 50 Kč jako nedoplatku členského podílu a 1218 Kč 50 h z důvodů správních a propagačních výloh, jež jest žalovaný, který se stal členem dne 22. srpna 1934 povinen družstvu zaplatiti na základě toho, že žádal o zápůjčku 20.000 Kč a 10.000 Kč, kterýmžto žádostem bylo vyhověno. Proti žalobě namítl žalovaný, že ujednal dne 22. srpna